

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

LIBANGA 12

SISWATI LULWIMI LWEKUCALA LWEKWENGETA (FAL)

LIPHEPHA LESITSATFU (P3)

INDLOVULENKHULU/MASHI 2013

IMEMORANDAMU

EMAMAKI: 100

Lememorandamu inemakhasi la-10.

SIGABA A: INDZABA

UMBUTO 1

- 1.1 **Indzaba lefaka ekhatsi lamagama:
Loko kumamatseka kwawujabulisa umoya wami ...
Indzaba lechazako/lelandzisako**
- Umuntfu lomamatsekako.
 - Sigameko lesibanga kumamatseka.
 - Lokungiko lokujabulisa umoya. [50]
- 1.2 **Lokungentiwa nguhulumende nebatali ngekulimatana kwebafundzi
etikolweni.
Indzaba lechazako**
- Kuphatfwa kwetikhali netidzakamiva.
 - Kubambisana emkhatsini webatali netikolo.
 - Kubambisana kwebatali neLitiko Letemfundvo. [50]
- 1.3 **Indlela lengikhumbula ngayo umngani wami lengake ngaba naye
emabangeni laphasi.**
- Indzawo.
 - Umngani ukuphi futsi wentani?
 - Lengikhumbula ngako umngani wami. [50]
- 1.4 **Tjwala buyasona similo semuntfu.
Indzaba lechazako**
- Bubi betjwala emmangweni.
 - Konakala kwesimilo.
 - Tindzawo tekutsengisa tjwala. [50]
- 1.5 **Buhle nebubi bekuhlala emadolobheni nobe emakhaya.
Indzaba lenhlangotsimbili**
- Lokwenteka emakhaya.
 - Lokwenteka emadolobheni.
 - Buhle nebubi bekuhlala emadolobheni nobe emakhaya. [50]
- 1.6 1.6.1 **Kubhala ngetitfombe
Indzaba lengunhlangotsilunye/lechazako/lelandzisako**
- Umcimbi wetifundziswa.
 - Buhle bemfundvo.
 - Sifiso sekutitfufukisa kutemfundvo nemakhono. [50]

1.6.2 **Kubhala ngetitfombe
Indzaba lelandzisako/lechazako**

- Umelusi nemfuyo yakhe.
- Indzawo nesikhatsi lokwenteka kuyo.
- Kubaluleka kwetinkhomo.

[50]

1.6.3 **Kubhala ngetitfombe
Indzaba lelandzisako/lechazako**

- Umsebenti wemaphoyisa.
- Lokusetjentiswa maphoyisa.
- Kubaluleka kwemsebenti wemaphoyisa.

[50]

SAMBA SIGABA A: 50

SIGABA B: EMATHEKSTHI EMIBHALOMBIKO LEMIDZANA

UMBUTO 2

2.1 **SIHLATIYWA**

- Sihloko semdlalo.
- Luhlobo lwemdlalo.
- Badlali.
- Tincomo ngesihlatiywa.

[30]

2.2 **INCWADZI YEBUNGANI**

- Likheli.
- Sibingelelo.
- Ingcikitsi.
- Siphetho.

[30]

2.3 **INKHULUMO**

- Tetsamelilwati temcimbi.
- Ingcikitsi.
- Irejista.
- Siphetho.

[30]

2.4 **NCWADZI LEHLELEKILE**

- Akubhalwe ngaloku lokulandzelako.
- Emakheli lamabili.
- Sibingelelo.
- Sihloko.
- Luhlobo lwemsebenti.
- Umlandvomphilo.

[30]

SAMBA SIGABA B: 30

SIGABA C: EMATHEKSTHI LAMAFISHA EMIBHALOMBIKO/LATICUKATSILWATI

UMBUTO 3

3.1 TICONDZISO

- Luhlobo lwelikhekhe.
- Titsako.
- Tindlela.

[20]

3.2 IPHOSIKHADI

- Likheli.
- Ingcikitsi lefaka ekhatsi indzawo lebabatekako.
- Siphetfo.

[20]

3.3 SIKHANGISI

- Sihloko.
- Sicubulo.
- Lulwimi/irejista/kuhunga.
- Indzawo/sikhatsi/imali lekhokhwako/iminingwane.

[20]

SAMBA SIGABA C: 20
SAMBA SAKO KONKHE: 100

SIGABA A: INDZABA –50 EMAMAKI

	Code 7: Emalengiso	Code 6: Licophelo lelisetulu	Code 5: Licophelo lelincomekako	Code 4: Lokwenetisako	Code 3: Lokulingene	Code 2: Lokuyincenye	Code 1: Akunamphumelelo
	80–100%	70–79%	60–69%	50–59%	40–49%	30–39%	0–29%
LOKUCUKETFWE NEKUHLELA 30 EMAMAKI	<u>24–30</u> -Lokucuketfwe kusezingeni lelingemalengiso mayelana nekuticambela lokusezingeni leliphakeme. -Imibono ikhutsata kucabanga futsi ivutsiwe. -Kuhlela ne/nobe kwakha luhlaka kukhicide indzaba lemukelekako lengenamaphutsa.	<u>21–23½</u> -Lokucuketfwe kusecophelweni lelisetulu futsi kunekuticambela. -Imibono inekujula kwemcondvo futsi iyajabulisa. -Kuhlela ne/nobe kwakha luhlaka kukhicide indzaba leyakheke kahle naletfuleke kahle.	<u>18–20½</u> - Lokucuketfwe kuvakala kusezingeni lelincomekako. -Imibono iyajabulisa futsi iyakholeka. -Kuhlela ne/nobe kwakha luhlaka kukhicide indzaba leyakheke kahle naletfuleke kahle.	<u>15–17½</u> - Lokucuketfwe kuyenetisa kantsi futsi kubumbene ngalokwenetisako. - Imibono iyajabulisa, inekuticambela lokwenetisako. -Kuhlela ne/nobe kwakha luhlaka kukhicide indzaba letfuleke ngalokwenetisako.	<u>12–14½</u> - Lokucuketfwe kulingene futsi kwetayelekile. Kubumbana kuhamba kushiya tikhala. - Imibono: leminyenti iyahambisana nesihloko. Kuncane kuticambela. -Kuhlela ne/nobe kwakha luhlaka kukhicide indzaba letfuleke ngalokuyincenye.	<u>9–11½</u> - Lokucuketfwe akuvami kucaca, akukho kubumbana. - Imibono imbalwa, iphindzaphindvwa njalo. -Akulingani nelizinga lelulwimi lwasekhaya nanobe kuneluhlelo /kwakhiwe luhlaka. -Indzaba ayetfulekanga kahle.	<u>0–8½</u> - Lokucuketfwe kunhlanhlatsa kakhulu. Kubumbana akukho. - Imibono ayinamdlandla, iphindzaphindziwe. -Akukho kuhlela/kwakha luhlaka ngalokwenenele. -Indzaba yetfulwe kabi kakhulu.
LULWIMI, SITAYELA NEKUHLENGA EMAPHUTSA 15 EMAMAKI	<u>12–15</u> -Kucaphelisisa lokujulile kweligalelo lelulwimi. -Lulwimi netiphumuti kusetjentiswe ngemphumelelo. Usebentisa lulwimi lwetinongo ngalokufanele ngemalengiso - Kukhetfwa kwemagama kungemalengiso futsi kuvutsiwe . -Sitayela, umoya, nerejista kufanele sihlolo ngendlela lengemalengiso. - Ithekesthi ayinamaphutsa	<u>10½–11½</u> -Kucaphelisisa lokujulile kweligalelo lelulwimi. -Lulwimi netiphumuti kusetjentiswe ngemphumelelo. Usebentisa lulwimi lwetinongo ngalokufanele . -Kukhetfwa kwemagama kuyehluka kantsi kunebugagu - Sitayela, umoya, nerejista kuhambisana ngalokufanele nesihloko . - Ithekesthi	<u>9–10</u> -Kubonakala kunekucikelelwa kwekusetjentiswa kwelulwimi ngalokujulile. -Lulwimi netiphumuti esikhatsini lesinyenti kusetjentiswe ngaphandle kwemaphutsa. -Emagama lakhetsiwe afanele itheksthi. -Sitayela, umoya, nerejista kuhambisana ngalokufanele nesihloko. -Esikhatsini lesinyenti itheksthi	<u>7½–8½</u> -Kunekucikelela lokwenetisako kweligalelo lelulwimi. - Lulwimi lolumalula netiphumuti kusetjentiswe ngalokwenetisako. - Emagama akhetfwe ngalokwenetisako. - Sitayela, umoya, nerejista kuhambisana ngalokungagucuki nesihloko. - Ithekesthi isenawo emaphutsa lamalwa nanobe kulandzelwe imigomo	<u>6–7</u> -Kunekucikelela lokulingene kweligalelo lelulwimi. - Lulwimi lusendzimeni kunemaphutsa lamanyeti ekusebentiseni tiphumuti. - Kukhetfwe emagama latayelekile. - Sitayela, umoya, nerejista akukabumbani. - Ithekesthi isenawo emaphutsa lamalwa nanobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa.	<u>4½–5½</u> -Lulwimi netiphumuti kunemaphutsa. - Kukhetfwa kwemagama akwenetisi. - Sitayela, umoya nerejista akuhambisani nesihloko. - Ithekesthi igcwele emaphutsa nanobe kwentiwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa.	<u>0–4</u> - Lulwimi netiphumuti kunemaphutsa lamabi. - Kukhetfwa kwemagama akwemukeleki. - Sitayela, umoya nerejista kugcwele emaphutsa kuto tonkhe tihlangotsi. - Ithekesthi inemaphutsa lamanyenti kakhulu nanobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa.

	njengobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa.	ayinamaphutsa lamanyenti njengobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa.	ayinamaphutsa lamanyenti njengobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa.	yekuhlungwa kwemaphutsa.			
SAKHIWO 5 EMAMAKI	<u>4–5</u> -Kutfufuka kwesihloko lokubumbene. Kucacile, kuyalandzeleka kungemalengiso. - Imisho, netinzima kwakhiwe ngemalengiso. - Budze buhambisana netidzingo tesihloko ngemalengiso.	<u>3½</u> -Imininingwane yetigameko ifutfuka ngalokubumbene - Imisho, netinzima letehlukene kuhleleke ngelizinga lelisetulu. -Budze bulungile.	<u>3</u> -Kunemininingwane letsite lecanjiwe lehambelana nesihloko. -Imisho netinzima kwakheke ngelicophelo lelincomekako. - Budze bulungile.	<u>2½</u> - Kunemininingwane letsite lecanjiwe lehambelana nesihloko. -Imisho netinzima kwakheke ngelicophelo lelincomekako. - Budze bulungile.	<u>2</u> - Emaphuzu lamanyenti labalulekile ayabonakala. - Imisho, netinzima kunemaphutsa kodvwa indzaba iyevakala. - Budze – yindze/yimfisha kakhulu.	<u>1½</u> -Kulesinye sikhatsi uyanhlanhlatsa aphume esihlokweni kodvwa umcondvo uyevakala. -Kwakhiwa kwemisho netinzima kusezingeni leliphansi. - Budze – yindze/yimfisha kakhulu.	<u>0–1</u> - Iphumile esihlokweni. - Imisho, netinzima kuhanlangene, kuyagucugucuka. - Budze – yindze/yimfisha ngalokwendlulele.

SIGABA B: EMATHEKSTHI EMIBHALOMBIKO LEMIDZANA –30 EMAMAKI

	Code 7: Emalengiso	Code 6: Licophelo lelisetulu	Code 5: Licophelo lelincomekako	Code 4: Lokwenetisako	Code 3: Lokulingene	Code 2: Lokuyincenye	Code 1: Akunamphumelelo
	80–100%	70–79%	60–69%	50–59%	40–49%	30–39%	0–29%
	<u>14½–18</u>	<u>13–14</u>	<u>11–12½</u>	<u>9–10½</u>	<u>7½–8½</u>	<u>5½–7</u>	<u>0–5</u>
LOKUCUKETFWE, KUHLELA NELUHLAKASIMO 18 EMAMAKI	- Lwati lolubanti lwelukhetselo lwetidzingo tetheksthi. - Kubhala lokucondzile – umfundzi ucondza ngco akanhlanhlatsi, akukho. - Kunekubumbana ngalokuphelele nekuchazwa kahle kakhulu kwemibono yalokucuketfwe, yonkhe imininingwane yesekela sihloko. -Bufakazi bekuhlela ne/nobe kwakha luhlaka bukhicite itheksthi lemukelekako lengenamaphutsa. - Usebentise imitsetfo ledzingekako yeluhlakasimo. ngelicophelo lelisetulu.	- Lwati lolusecophelweni lelisetulu lwetidzingo tetheksthi. - Kubhala lokucondzile – umfundzi ucondza ngco akanhlanhlatsi, akukho. - Kunekubumbana ngalokuphelele nekuchazwa kahle kakhulu kwemibono yalokucuketfwe, yonkhe imininingwane yesekela sihloko. -Bufakazi bekuhlela ne/nobe kwakha luhlaka bukhicite itheksthi lemukelekako lengenamaphutsa. - Usebentise imitsetfo ledzingekako yeluhlakasimo. ngelicophelo lelisetulu.	-Lwati lolwenetisako lwetidzingo tetheksthi. -Kubhala – umfundzi akanhlanhlatsi uyacikelela kutsi kungabikho kwehla kwelizinga. -Imibono yetheksthi ibumbene nalokucuketfwe, futsi ichazwe ngelicophelo lelincomekako, imininingwanei yesekela sihloko. - Bufakazi bekuhlela ne/nobe kwakha luhlaka bukhicite itheksthi lemukelekako lesecophelweni lelincomekako. -Usebentise imitsetfo ledzingekako yesakhiwo.	- Lwati lolwenetisako lwetidzingo tetheksthi. - Kubhala – umfundzi wehlisa lizinga ngekuhambelana nesihloko kodvwa kuyevakala kutsi utsini. - Imibono yetheksthi ibumbene ngalokwenetisako nalokucuketfwe, kantsi inemininingwane letsite lesekela sihloko. - Bufakazi bekuhlela ne/nobe kwakha luhlaka bukhicite itheksthi letfulwe ngalokwenetisako. - Usebentise lwati lolwenetisako lwetidzingo yeluhlakasimo.	- Lwati lolulingene lwetidzingo tetheksthi. Imphendvulo ikhombisa kunhlanhlatsa lokuncane. -Kubhala – umfundzi wehlisa lizinga, kuletinye tincenye akuvakali kutsi ufuna kutsini. - Imibono yetheksthi ibumbene ngalokulingene nalokucuketfwe, kantsi inemininingwane lesisekelo lesekela sihloko. - Bufakazi bekuhlela ne/nobe kwakha luhlaka bukhicite itheksthi lemukelekako nalebumbene ngalokulingene. - Unelwati lolulingene lwetidzingo teluhlakasimo.	- Lwati lolungakeneli lwetidzingo tetheksthi. Umsebenti lobhaliwe uveta kutsemeleta lokukhulu. - Kubhala – umfundzi wehlisa lizinga, kunekunhlanhlatsa lokukhulu. - Imibono yetheksthi ayibumbani ngaso sonkhe sikhatsi nalokucuketfwe. Imbalwa kakhulu imininingwane lesekela sihloko. -Kuhlela/kwakha luhlaka akwenetisi. Ithekesthi ayetfulwanga kahle. - Akayilandzeli ngalokwanele imitsetfo ledzingekile yeluhlakasimo. - Kunemaphutsa lamanyenti.	-Alukho lwati lwetidzingo tetheksthi. - Kubhala – umfundzi wehlisa lizinga, kunekunhlanhlatsa lokukhulu kuletinye tincenye. - Imibono yetheksthi ayibumbani nalokucuketfwe. Imbalwa kakhulu imininingwane lesekela sihloko. - Kuhlela nekwakha luhlaka akukho. Ithekesthi yetfulwe kabi. -Akayilandzeli imitsetfo yeluhlakasimo.

	<u>10–12</u>	<u>8½–9½</u>	<u>7½–8</u>	<u>6–7</u>	<u>5–5½</u>	<u>4–4½</u>	<u>0–3½</u>
<p>LULWIMI SITAYELA NEKUHLUNGWA KWEMAPHUTSA</p> <p>12 EMAMAKI</p>	<p>-Itheksthi ineluhlelo lolungenamaphutsa nalolwakheke kahle.</p> <p>- Silulumagama sihambisana nenhloso, tetsamelilwati, nesimongcondvo ngemalengiso.</p> <p>-Sitayela, umoya, nerejista kwetfulwe ngemalengiso.</p> <p>- Itheksthi ayinamaphutsa njengobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa.</p> <p>- Budze lobenele.</p>	<p>- Itheksthi icanjwe ngelicophelo lelisetulu ngalokungenamaphutsa.</p> <p>- Silulumagama sihambisana nenhloso, tetsamelilwati, nesimongcondvo ngelicophelo lelisetulu.</p> <p>- Sitayela, umoya, nerejista kwetfulwe ngelicophelo lelisetulu ngekulandzela tidzingo temsebenti.</p> <p>- Itheksthi ayinamaphutsa lamanyenti njengobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa.</p> <p>-Budze bulungile.</p>	<p>- Itheksthi icanjwe ngelicophelo lelincomekako kantsi futsi ifundzeka malula.</p> <p>-Silulumagama sihambisana nenhloso, tetsamelilwati, nesimongcondvo ngelicophelo lelincomekako.</p> <p>- Esikhatsini lesinyenti sitayela, umoya, nerejista kwetfulwe ngalokufanele .</p> <p>- Esikhatsini lesinyenti itheksthi ayinamaphutsa njengobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa.</p> <p>- Budze bulungile.</p>	<p>-Usebentise umcondvo lowenetisako wetidzingo teluhlaka.</p> <p>- Itheksthi icanjwe ngalokwenetisako.</p> <p>Emaphutsa akatsikameti kusehelela kwemibono.</p> <p>- Silulumagama sihambisana nenhloso, tetsamelilwati, nesimongcondvo ngalokwenetisako.</p> <p>- Sitayela, umoya, nerejista kwetfulwe ngalokwenetisako.</p> <p>- Itheksthi isacuketse emaphutsa lambalwa nanobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa.</p> <p>- Budze bulungile.</p>	<p>- Itheksthi icanjwe ngalokulingene kunemaphutsa lambalwa.</p> <p>- Silulumagama sincane kantsi asihambisani kahle nenhloso, tetsamelilwati, nesimongcondvo.</p> <p>-Kukhona lokusilelako ngesitayela, umoya nerejista.</p> <p>-Itheksthi icuketse emaphutsa lamanyentana nanobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa.</p> <p>- Budze – yindze/yimfisha kakhulu.</p>	<p>– Itheksthi icanjwe kabi kantsi futsi kumatima kuyilandzela.</p> <p>- Silulumagama sidzinga kulungiswa lokutsite kantsi asihambisani kahle nenhloso, tetsamelilwati, nesimongcondvo.</p> <p>- Sitayela, umoya nerejista akushayi khona.</p> <p>- Itheksthi igcwele emaphutsa nanobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa.</p> <p>- Budze – yindze/yimfisha kakhulu.</p>	<p>-Akakasebentisi imitsetfo ledzingekako yeluhlaka.</p> <p>– Itheksthi icanjwe kabi kantsi futsi kumatima kuyilandzela.</p> <p>- Silulumagama sidzinga kulungiswa lokumatima futsi asihambisani nenhloso.</p> <p>- Sitayela, umoya nerejista akuhambisani nesihloko.</p> <p>Itheksthi igcwele emaphutsa futsi iyadidana nanobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa.</p> <p>- Budze – yindze/yimfisha ngalokwendlulele.</p>

SIGABA C: EMATHEKSTHI LAMAFISHA: EMIBHALOMBIKO/LATICUKATSILWATI – 20 EMAMAKI

	Code 7: Emalengiso	Code 6: Licophelo lelisetulu	Code 5: Licophelo lelincomekako	Code 4: Lokwenetisako	Code 3: Lokulingene	Code 2: Lokuyincenye	Code 1: Akunamphumelelo
	80–100%	70–79%	60–69%	50–59%	40–49%	30–39%	0–29%
	<u>10–12</u>	<u>8½–9½</u>	<u>7½–8</u>	<u>6–7</u>	<u>5–5½</u>	<u>4–4½</u>	<u>0–3½</u>
LOKUCUKETFWE, KUHLELA NELUHLAKASIMO 12 EMAMAKI	<ul style="list-style-type: none"> - Kucikelela lokubanti lwelukhetselo lwetidzingo tetheksthi. -Ukhombisa kucikelela lokujulile lwetimongcondvo letibanti ekubhaleni. - Kubhala lokucondzile – umfundzi ucondza ngco akanhlanhlatsi. - Kunekubumbana ngalokuphelele nekuchazwa kahle kakhulu kwemibono akanhlanhlatsi. - Kunekubumbana ngalokuphelele nekuchazwa kahle kakhulu kwemibono yalokucuketfwe, yonkhe imininingwane yesekela sihloko. -Bufakazi bekuhlela ne/nobe kwakha luhlaka bukhicite itheksthi lemukelekako lengenamaphutsa. - Usebentise imitsetfo ledzingekako yeluhlakasimo ngemalengiso. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kucikelela lokusecophelweni lelisetulu lwetidzingo tetheksthi. -Ukhombisa kucikelela lokujulile lwetimongcondvo letibanti ekubhaleni. - Kubhala lokucondzile – umfundzi ucondza ngco akanhlanhlatsi. - Kunekubumbana ngalokuphelele nekuchazwa kahle kakhulu kwemibono yalokucuketfwe, yonkhe imininingwane yesekela sihloko. -Bufakazi bekuhlela ne/nobe kwakha luhlaka bukhicite itheksthi lemukelekako lengenamaphutsa. - Usebentise imitsetfo ledzingekako yeluhlakasimo ngelicophelo lelisetulu . 	<ul style="list-style-type: none"> -Kucikelela lokuncomekako lwetidzingo tetheksthi. Ukhombisa kucikelela lokuncomekako kwetimongcondvo letibanti ekubhaleni. -Kubhala – umfundzi akanhlanhlatsi. -Imibono yetheksthi ibumbene nalokucuketfwe, futsi ichazwe ngelicophelo lelincomekako, imininingwanei yesekela sihloko. - Bufakazi bekuhlela ne/nobe kwakha luhlaka bukhicite itheksthi lemukelekako lesecophelweni lelincomekako. -Usebentise imitsetfo ledzingekako yeluhlakasimo. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kucikelela lokwenetisako lwetidzingo tetheksthi. -Ukhombisa kucikelela lolwenetisako lwetimongcondvo letibanti ekubhaleni. - Kubhala – umfundzi uyanhlanhlatsa kodwa kuyevakala kutsi utsini. - Imibono yetheksthi ibumbene ngalokwenetisako nalokucuketfwe, kantsi imininingwane letsite lesekela sihloko. - Bufakazi bekuhlela ne/nobe kwakha luhlaka bukhicite itheksthi letfulwe ngalokwenetisako. - Usebentise kucikelela lolwenetisako lwetidzingo yeluhlakasimo. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kucikelela lokulingene lwetidzingo tetheksthi. Imphendvulo ikhombisa kunhlanhlatsa lokuncane. Ukhombisa lwati lolulingene lwetimongcondvo letibanti ekubhaleni. -Kubhala – umfundzi wehlisa lizinga, kuletinye akuvakali kutsi ufuna kutsini. - Imibono yetheksthi ibumbene ngalokulingene nalokucuketfwe, kantsi imininingwane lesisekelo lesekela sihloko. - Bufakazi bekuhlela ne/nobe kwakha luhlaka bukhicite itheksthi lemukelekako nalebumbene ngalokulingene. - Unecucikelela lolulingene lwetidzingo yeluhlakasimo. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kucikelela lolungakeneli lwetidzingo tetheksthi. Umsebenti lobhaliwe uveta kutsemeta lokukhulu. Ukhombisa lwati loluncane lwetimongcondvo letibanti ekubhaleni. - Kubhala – umfundzi wehlisa lizinga, kunekunhlanhlatsa lokukhulu. - Imibono yetheksthi ayibumbani nalokucuketfwe. Imbalwa kakhulu imininingwane lesekela sihloko. - Kuhlela nekwakha luhlaka akukho. Ithekesthi yetfulwe kabi. -Akayilandzeli imitsetfo yeluhlakasimo. 	

	<u>6–8½</u>	<u>6</u>	<u>5½</u>	<u>4–4½</u>	<u>3½</u>	<u>2½–3</u>	<u>0–2</u>
LULWIMI SITAYELA NEKUHLUNGWA KWEMAPHUTSA 8 EMAMAKI	<ul style="list-style-type: none"> -Itheksthi ineluhlelo lolungenamaphutsa nalolwakheke kahle. - Silulumagama sihambisana nenhloso, tetsamelikucikelela, nesimongcondvo ngemalengiso. -Sitayela, umoya, nerejista kwetfulwe ngemalengiso. - Itheksthi ayinamaphutsa njengobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa. - Budze lobenele. 	<ul style="list-style-type: none"> - Itheksthi icanjwe ngelicophelo lelisetulu ngalokungenamaphutsa. - Silulumagama sihambisana nenhloso, tetsamelikucikelela, nesimongcondvo ngelicophelo lelisetulu. - Sitayela, umoya, nerejista kwetfulwe ngelicophelo lelisetulu ngekulandzela tidzingo temsebenti. - Itheksthi ayinamaphutsa lamanyenti njengobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa. -Budze bulungile. 	<ul style="list-style-type: none"> - Itheksthi icanjwe ngelicophelo lelincomekako kantsi futsi ifundzeka malula. -Silulumagama sihambisana nenhloso, tetsamelikucikelela, nesimongcondvo ngelicophelo lelincomekako. - Esikhatsini lesinyenti sitayela, umoya, nerejista kwetfulwe ngalokufanele . - Esikhatsini lesinyenti itheksthi ayinamaphutsa njengobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa. - Budze bulungile. 	<ul style="list-style-type: none"> -Usebenitise umcondvo lowenetisako wetidzingo teluhlaka. - Itheksthi icanjwe ngalokwenetisako. Emaphutsa akatsikameti kushelela kwemibono. - Silulumagama sihambisana nenhloso, tetsamelikucikelela, nesimongcondvo ngalokwenetisako. - Sitayela, umoya, nerejista kwetfulwe ngalokwenetisako. - Itheksthi isacuketse emaphutsa lambalwa nanobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa. - Budze bulungile. 	<ul style="list-style-type: none"> - Usebenitise umcondvo lolingene wetidzingo teluhlaka – kukhona lokusele ngaphandle. - Itheksthi icanjwe ngalokulingene kunemaphutsa lambalwa. - Silulumagama sincane kantsi asihambisani kahle nenhloso, tetsamelikucikelela, nesimongcondvo. - Sitayela, umoya nerejista akushayi khona. - Itheksthi igcwele emaphutsa nanobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa. - Budze – yindze/yimfisha kakhulu. 	<ul style="list-style-type: none"> -Usebenitise imitsetfo yeluhlaka ngalokunhlanhlantsako. - Itheksthi icanjwe kabi kantsi futsi kumatima kuyilandzela. - Silulumagama sidzinga kulungiswa lokutsite kantsi asihambisani kahle nenhloso, tetsamelikucikelela, nesimongcondvo. - Sitayela, umoya nerejista akushayi khona. - Itheksthi igcwele emaphutsa nanobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa. - Budze – yindze/yimfisha kakhulu. 	<ul style="list-style-type: none"> -Akakasebentisi imitsetfo ledzingekako yeluhlaka. - Itheksthi icanjwe kabi – Itheksthi icanjwe kabi kantsi futsi kumatima kuyilandzela . - Silulumagama sidzinga kulungiswa lokumatima futsi asihambisani nenhloso. - Sitayela, umoya nerejista akuhambisani nesihloko. Itheksthi igcwele emaphutsa futsi iyadidana nanobe kulandzelwe imigomo yekuhlungwa kwemaphutsa. - Budze – yindze /yimfisha ngalokwendlulele.